

Міністерство освіти і науки України

**Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Інформаційно - Аналітичне Агентство «Маркер»**

ОСІННІЙ АГРОХІМІЧНИЙ ФОРУМ

ЗБІРНИК ДОПОВІДЕЙ

**МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СУЧАСНІ СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР»**

присвяченої 100 річчю ДСГІ-ДДАЕУ

11 вересня 2020 року

м. Дніпро

Осінній агрохімічний форум. Збірник доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні системи удобрення сільськогосподарських культур» присвяченої 100 річчю ДСГІ-ДДАЕУ . – Дніпро: Дніпровський державний аграрно-економічний університет, 2020 . – 214 с.

Видання містить програму доповіді (в редакції авторів) учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні системи удобрення сільськогосподарських культур» 11 вересня 2020 року.

Висвітлено результати наукових досліджень та практичний досвід щодо вирішення актуальних проблем розвитку агропромислового комплексу України.

Рекомендовано та затверджено до друку Вченою радою Дніпровського державного аграрно-економічного університету.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори наукових доповідей.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Кобець А.С. – голова, ректор Дніпровського державного аграрно-економічного університету, доктор наук з державного управління, професор;

Грицан Ю.І. – заступник голови, проректор з наукової роботи ДДАЕУ, доктор біол. наук, професор (заступник голови);

Крамарьов С.М. – завідувач кафедри агрохімії ДДАЕУ, доктор с.-г. наук, професор (модератор);

Жмуренко В. Г. - президент Дніпровської обласної торгово-економічної палати;

Сироватко В.О. – заступник директора з наукової роботи Дніпропетровської філії Інституту охорони ґрунтів, канд. б. наук

Мицик О.О. – кандидат с.-г. наук, доцент, декан агрономічного факультету ДДАЕУ, кандидат с.-г. наук, доцент;

Харитонов М.М. – керівник Центру природного агровиробництва ДДАЕУ, доктор с.-г. наук, професор;

Ткаліч Ю.І. – завідувач кафедри загального землеробства та ґрунтознавства ДДАЕУ, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Циліорик О.І. – завідувач кафедри рослинництва ДДАЕУ, доктор с.-г. наук, професор;

Ващенко В.В. – завідувач кафедри селекції і насінництва ДДАЕУ, доктор с.-г. наук, професор;

Писаренко П.В. – перший проректор Полтавської державної аграрної академії, доктор с.-г. наук, професор;

Господаренко Г.М. – доктор с.-г. наук, професор кафедри агрохімії Уманського національного університету садівництва;

Гамаюнова В.В. - завідувач кафедри землеробства, геодезії і землеустрою Миколаївський національний аграрний університет, доктор с.-г. наук, професор;

Фатєєв А.І. – завідувач лабораторією охорони ґрунтів від техногенного забруднення, доктор с.-г. наук, професор;

Рябчун Н. І. – головний науковий співробітник лабораторії селекції і фізіології озимої пшениці, доктор с.-г. наук. Старший науковий співробітник;

Філон В.І. завідувач кафедри агрохімії Харківського національного аграрного університету, доктор с.-г. наук, професор;

Бикін А.В. – завідувач кафедри агрохімії та якості продукції рослинництва ім. О.І. Душечкіна Національного університету біотехнології і природокористування, доктор с.-г. наук, професор. член.-кор. НААН України;

Марія Жисперт – професор Університету м. Жирона, Іспанія;

Герман Хальмайер – професор Інституту наук про життя, Технічний університет, м. Фрайберг, Німеччина.

Єлешов Р. – професор кафедри агрохімії Казахського національного аграрного університету, доктор с.-г. наук, професор, академік НАН Республіки Казахстан;

Сапаров А.С. – генеральний директор Казахського науково-дослідного інституту ґрунтознавства і агрохімії ім. У.У. Успанова, доктор с.-г. наук, професор, академік академії сільськогосподарських наук Республіки Казахстан;

Зайцева І.О. – доктор біологічних наук, професор Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара;

Ярчук І.І. – доктор с.-г. наук, професор кафедри агрохімії;

Пашова В.Т. – канд. с.-г. наук, доцент кафедри агрохімії;

Маслікова К.П. – канд. біол. наук, доцент кафедри агрохімії;

Черних С.А. – канд. с.-г. наук, доцент кафедри агрохімії;

Лемішко С.М. – ст. викладач кафедри агрохімії.

Бандура Л.П. – канд. с.-г. наук, доцент кафедри агрохімії – **відповідальний секретар конференції**

Верстка та видання: канд.с.-г. наук, доцент Бандура Л.П.

Організатори конференції висловлюють щире подяку фірмам та установам: НВЦ «Реаком» (Д.О. Кутолей), ПП НВФ «Імторгсервіс» (О.М. Заславський), НПК «Квадрат» (А.І. Ковбель), СФГ Кулаковських (Н.В.Заришняк), ТОВ «НВК «РЕМА» (В.В. Гулін), ТОВ СЗ «Агрополімердеталь» (О.М. Іванченко), СФГ «Балкани» (Г.Б. Мороз) за плідну співпрацю.

Роздруковано з оригіналу-макета замовника

**ЕКОНОМІЧНЕ СТИМУЛЮВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО
ВИКОРИСТАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ****Крамарьов О.С.**, науковий співробітник**Крамарьов С.М.**, доктор сільськогосподарських наук, професор**Бандура Л.П.**, кандидат сільськогосподарських наук, доцент*ДУ Інститут зернових культур НААН України**Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Кардинальні зміни у сфері земельних відносин, які відбулися в умовах сьогодення, призвели до утворення різних нових форм агропромислових об'єднань – агрохолдингів, асоціацій, концернів, агропромислових фінансових груп, транснаціональних сільськогосподарських корпорацій та різних за розмірами фермерських господарств, що стали нині невід'ємною складовою частиною агропромислового сектору України [1]. Поштовхом до їх створення слугували реформування земельних відносин, роздержавлення і перерозподіл земельної власності, реорганізація сільськогосподарських підприємств [2, 3]. Безумовно, що це неодмінно позначилось на ефективності використання земельних ресурсів, яка нині порівняно із зарубіжними країнами є ще низькою [4].

Останніми роками все частішими стають випадки неефективного і нераціонального використання наявних земельних ресурсів, під впливом якого землі втрачають притаманні їм природні властивості (знижується їх родючість, посилюються деградаційні процеси)[5]. Все це вимагає вжиття невідкладних заходів. У зв'язку з цим проблема ефективності використання земель сільськогосподарського призначення та шляхи її підвищення набуває все більшої актуальності. Головною передумовою необхідності підвищення ефективності використання земель сільськогосподарського призначення є обмеженість даного ресурсу та постійне зростання потреби у сільськогосподарській продукції [6]. Поява значної кількості користувачів і власників землі супроводжується ускладненням регулювання земельних відносин, чим підвищує актуальність питання щодо їх удосконалення. В цих умовах виникає необхідність подальшого розвитку земельних відносин, спрямованих на розв'язання проблем щодо ефективного, раціонального, екологічнобезпечного використання земельних ресурсів, запровадження дієвих механізмів їх економічного стимулювання, удосконалення земельного законодавства, формування інфраструктури ринку земель сільськогосподарського призначення, включення вартості землі в економічний оборот. Проведений огляд наукової літератури [7-10] свідчить, що проблема підвищення ефективності використання сільськогосподарських земель в Україні залишається вкрай актуальною і потребує здійснення подальших поглиблених наукових досліджень. Ситуація, що склалась в умовах сьогодення у сфері земельних відносин, залишається досить

складною і потребує невідкладного розв'язання, що зумовило вибір напрямку для проведення наших досліджень.

Вважається, що економічна ефективність сільськогосподарського виробництва полягає в одержанні певної кількості продукції з 1 га земельної площі при найменших затратах на її виробництво [4]. Поряд з цим в науковій літературі [11-13] зустрічаються ще й такі наступні види ефективності використання земель: технологічну (вимірюється натуральними показниками, наприклад, урожайність культур); економічну (зіставлення виходу продукції у вартісному виразі з витраченими на їх виробництво ресурсами та площею земельних угідь); соціальну (пов'язана з тим, що земля – першооснова людського життя, а для сільськогосподарських працівників – основний засіб виробництва); екологічну (ведення виробництва з найменшою шкодою для навколишнього середовища). Всі види ефективності прямо чи опосередковано пов'язані з економічною ефективністю використання земель сільськогосподарського призначення, але підвищення соціальної ефективності можливе лише при зростанні економічної, так само й екологічної. Всі види ефективності використання земель тісно переплетені між собою, але найбільш значущою є економічна, оскільки вона включає в себе технічну, технологічну, структурну й частково екологічну та значною мірою впливає на соціальну ефективність, тобто всі види ефективного використання земельних ресурсів тісно пов'язані між собою [14].

В умовах сьогодення вітчизняний рівень ефективності використання сільськогосподарських земель відносно зарубіжного, низький [15]. В той же час необхідність забезпечення населення продуктами харчування, а промисловості – сировиною, потребує збільшення виробництва продукції сільського господарства, що можливе лише за раціонального та ефективного використання земель сільськогосподарського призначення. Тому підвищення ефективності використання земель сільськогосподарського призначення є особливо важливою національною проблемою і на сьогодні актуальним є науковий підхід, який передбачає збалансоване використання земель сільськогосподарського призначення.

На ефективність використання земель у сільському господарстві впливає низка факторів виробництва: ресурси, технології, насінництво, удобрення, використання засобів захисту рослин, меліорації ґрунтів, впровадження заходів щодо охорони земель, а також природні фактори, що не підлягають людському регулюванню (наприклад, значна кількість опадів або, навпаки, їх тривала відсутність)[14]. Все це позначається на розмірах отриманого валового збору сільськогосподарської продукції та, як наслідок, на обсягах валової продукції, величині доходу від реалізації, прибутку, що використовуються для розрахунку економічної ефективності використання земель сільськогосподарського призначення. Отже, для підвищення ефективності використання земельних угідь необхідно вдосконалювати технології виробництва продукції рослинництва, застосовувати мінеральні й органічні добрива, хімічні меліоранти, впроваджувати нові сорти (більш

продуктивні), здійснювати боротьбу зі шкідниками, хворобами сільськогосподарських рослин та бур'янами, дотримуватись науково обґрунтованого розміщення культур відповідно до природно-сільськогосподарських зон найбільш придатних для їх вирощування та відповідного їх чергування на полях, застосування протиерозійних заходів тощо. До основних напрямів підвищення ефективності використання земель сільськогосподарського призначення відносять: збереження та відтворення родючості ґрунтів, охорону земель, застосування новітніх технологій вирощування сільськогосподарських культур, сучасних технологій обробітку ґрунту, використання останніх досягнень селекційної науки, зменшення площ малопродуктивних земель, що перебувають в обробітку.

Земля, як головний засіб виробництва у сільському господарстві, виступає одночасно предметом праці і засобом праці. При цьому визначальними у виробничих відносинах є земельні відносини. Цілеспрямовані зміни системи земельних відносин, включаючи перебудову інститутів земельних відносин, володіння і користування, перерозподіл земель, освоєння нового економічного механізму регулювання земельних відносин, впровадження прогресивних методів управління земельними ресурсами (моніторинг і кадастр земель, їх охорона, землеустрій та ін.) забезпечуються проведенням земельної реформи [15]. Земельна реформа – це складний багатогранний комплекс дій, що спрямовані на реалізацію таких задумів:

- втілити в життя різні форми власності на землю;
- забезпечити соціальну справедливість, економічне обґрунтування перерозподілу земель і створення рівноправних умов для всіх форм господарювання;
- створити економічний механізм регулювання земельних відносин, стимулювання раціонального використання і охорони земель;
- зупинити процес деградації земель та забезпечити відновлення родючості ґрунтів.

Особливість постсоціалістичних земельних відносин полягає у трансформації їх у напрямі приватизації землі, визначенні частки кожного члена колективу в суспільній (колективній) власності, розвитку багатоукладної економіки на основі поєднання переваг колективної організації праці й приватної власності на землю та інші засоби виробництва, особистій зацікавленості в підвищенні продуктивності сільськогосподарської праці.

Реалізація цілей сучасної аграрної реформи передбачає, насамперед, формування земельних відносин ринкового типу. Вони, відповідно до чинного законодавства, являють собою суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження землею. Звідси актуальність аналізу стану, умов і напрямків удосконалення земельних відносин у сільському господарстві на сучасному етапі. Історичний досвід переконливо доводить, що саме ринкові відносини є найбільш сприятливими для високоефективного використання виробничих можливостей економічних систем, побудованих на їх основі.

Незважаючи на наявність ґрунтового дослідження сучасних українських і зарубіжних вчених, у цій проблемі залишається багато невирішених аспектів. Вона відрізняється багатогранністю і особливою складністю, насамперед тому, що земельні відносини не є сталими, вони постійно змінюються.

Об'єктом земельних відносин у сфері сільськогосподарського виробництва є сільськогосподарські угіддя (рілля, землі під багаторічними насадженнями, сіножатями та пасовищами) всіх форм власності і господарювання. Суб'єктами земельних відносин є окремі громадяни (фізичні особи) та юридичні особи, держава в особі відповідних органів державної влади, територіальні громади сіл і міст в особі відповідних рад.

Найголовнішим досягненням земельної реформи в процесі її проведення – це передача землі у власність тим, хто на ній працює. Земельна реформа, як складова аграрної, становить у кінцевому підсумку за мету створення ефективного, рентабельного сільськогосподарського виробництва, формування ефективного господаря-власника [15]. На сучасному етапі функціонування ринкової економіки в Україні особливої актуальності набувають питання підвищення ефективності використання і відтворення продуктивного потенціалу сільськогосподарських земель. За час здійснення земельної реформи в нашій країні відбулися кардинальні зміни земельних відносин, держава втратила монопольне право на землю. Особливо значні зміни відбулися внаслідок приватизації сільськогосподарських угідь, понад дві третини яких нині перебуває у приватній власності громадян і юридичних осіб.

Таким чином, за короткий час в Україні було здійснено великий обсяг робіт із земельного реформування, які не вимагали суттєвих бюджетних коштів: роздержавлення земель і передача їх у власність недержавним сільськогосподарським підприємствам, грошова оцінка сільськогосподарських земель, розподіл земель колективної власності на земельні частки (паї); видача громадянам спочатку сертифікатів, а потім державних актів на право на земельну частку (пай).

Використання землі в Україні є платним (стаття 206 Земельного кодексу). Відповідно до Закону України “Про плату за землю” власники землі та землекористувачі щорічно сплачують за землю земельний податок, або орендну плату, що визначаються залежно від якості та місцеположення земельної ділянки, виходячи з нормативної грошової оцінки землі [10]. Для того, щоб визначитись з вартістю оплати за оренду земельної ділянки потрібно провести її економічну оцінку. Економічна оцінка землі являє собою кількісний вираз цінності землі, як головного засобу виробництва у сільському господарстві. Оскільки земля одночасно є і засіб і предмет праці, то облік відмінностей в її якості, тобто в ґрунтовій родючості, має важливе значення для економії суспільної праці, а звідси – і для підвищення її ефективності. Відомо, що продуктивність землеробської праці багато в чому залежить від родючості ґрунтів та кліматичних факторів. Однак, землі різняться між собою не тільки за природними властивостями ґрунтів

(природною родючістю), але й за землеробською працею на них, запровадженням тих чи інших прогресивних методів використання землі, які забезпечують підвищення виробництва продукції з одиниці площі. Вибір методів використання землі та їх ефективність залежать, в свою чергу, від ґрунтово-кліматичних умов.

Нераціональне використання земель, численні порушення чинного земельного законодавства вимагають поглибленого дослідження причин і наслідків їх виникнення та розробки і прийняття ефективних заходів по їх усуненню. Деякою мірою зазначені проблеми пов'язані із незавершеністю земельної реформи, яка набула затяжного характеру. Це в свою чергу вимагає визначення напрямів поглиблення земельної реформи, що зумовлює необхідність вдосконалення земельного законодавства.

В удосконаленні і реалізації земельного законодавства вирішальна роль належить державі, яка володіє монополією правом нормативно-правового регулювання земельних відносин. Слід відмітити, що земельні відносини є основоположними у суспільстві, їм притаманний політичний, економічний, історичний і соціальний характер, що зумовлює необхідність належного нормативно-правового їх врегулювання. У цьому зв'язку на державному рівні необхідно визначити чіткий план щодо вдосконалення земельного законодавства та забезпечити його виконання. Це вимагає прийняття низки заходів щодо підвищення ефективності державної політики у сфері регулювання земельних відносин. Важливим питанням залишається забезпечення контролю за дотриманням та виконанням норм земельного законодавства на всіх рівнях влади. З цією метою необхідно посилити відповідальність за порушення земельного законодавства, забезпечити черговість перевірок за його дотриманням, налагодити контроль за виконанням вимог чинного законодавства та доведення відповідних справ до логічного завершення. Відсутність або недосконалість необхідної нормативної бази призводить до прийняття неправомірних рішень органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Поряд з цим в випадку тимчасової здачі землі в оренду, орендарі прагнуть взяти від неї по максимуму при мінімальних витратах. Це призвело до повсюдного не виконання основного закону землеробства – повернення в ґрунт винесених з нього вирощеними врожайми поживних речовин і викликало погіршення екологічного стану агроландшафтів. В свою чергу погіршення екологічного стану агроландшафтів, послаблення їх протиерозійної стійкості, порушення оптимальної структури угідь, скорочення вмісту гумусу та основних поживних речовин призводять до зниження продуктивності земель сільськогосподарського призначення. Це призвело до того, що в цілому сучасний стан земель став досить незадовільним і не забезпечує необхідних обсягів виробництва сільськогосподарської продукції.

В такому стані наші землі залишати не можна, потрібно примати кардинальні міри. Тому з метою збереження та підвищення вмісту гумусу у

грунтах необхідно проводити наступні заходи: забезпечити внесення науково обґрунтованих норм органічних добрив; запровадити широке використання місцевих джерел органіки; залучати альтернативні види органічних добрив; запровадити технології ґрунтозахисного обробітку ґрунту; здійснювати протиерозійні та ґрунтозахисні заходи.

Досить негативно на родючість ґрунтів та їх господарське використання впливає розвиток ерозійних процесів, що потребує розробки і застосування заходів спрямованих на охорону земель та відтворення родючості ґрунтів. Враховуючи важливе значення у боротьбі з водною і вітровою ерозіями протиерозійних заходів, роботи по їх проведенню належним чином не ведуться. Важлива роль у боротьбі з ерозією відводиться ґрунтозахисній контурно-меліоративній системі землеробства, яка поєднує у собі протиерозійний комплекс заходів, в її основі лежить диференційоване розмежування земельних угідь відповідно до їх ландшафтних і ґрунтових умов. Диференціація земельних угідь залежить від розміру водозбірної площі, довжини схилів та їх крутизни. Обробіток ґрунту і розміщення культур у рядках здійснюється у напрямку горизонталей з урахуванням форми рельєфу, розташування полів та крутизни схилів.

У результаті досліджень встановлено, що з метою забезпечення екологічної оптимізації землекористувань необхідно провести заходи по консервації деградованих та непридатних для сільськогосподарського використання ґрунтів, яку слід проводити у декілька етапів.

На першому етапі необхідно вилучити з обробітку землі із крутизною схилів понад 7^0 , які характеризуються наявністю сильно еродованих ґрунтів та великою кількістю улоговин та глибоких промоїн. У першу чергу на цих площах необхідно розробити та виконати інженерно гідротехнічні заходи, які сприятимуть відведенню поверхневого стоку: терасування схилів, створення водовідвідних та водоскидних споруд. Наступним кроком має бути, безпосередньо, саме заліснення.

Пріоритетним завданням також має бути вилучення із обробітку земельних ділянок, розміщених на схилах крутизною $5-7^0$ та переведення їх у пасовища і сінокоси. Після проведення консервації малопродуктивних та деградованих земель мають залишитися лише землі, яким властиві високі коефіцієнти екологічної стабільності.

Висновок. Основними заходами щодо підвищення родючості ґрунтів є раціональне використання мінеральних і органічних добрив, запровадження практики застосування біодобрив, посів сидеральних культур, правильне чергування сільськогосподарських культур у сівозміні, культивування багаторічних щільнокущових рослин, широке впровадження заходів по боротьбі з водною і вітровою ерозіями (лісомеліорація, залуження тощо).

Література

1. Аграрна реформа в Україні / П.І. Гайдуцький., П.Т. Саблук., Ю.О. Лупенко та ін.; за ред. П.І. Гайдуцького. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2005. – 424с.
2. Білик Ю.Д. Еволюція власності на землю в Україні в ринкових умовах / Ю.Д. Білик // Землевпорядний вісник. – 2003. – № 3. – С. 8-11.
3. Добряк Д. С. Земельна реформа і формування ринку землі в Україні // Економічний часопис. – 1999. - №6. – С. 31-34.
4. Кашенко О. Л. Земля як аграрний капітал // Економіка АПК. – 1999. - №6. – С. 57-62.
5. Лавейкін М.І. Реформування системи землекористування в Україні / М.І. Лавейкін. – К. : РВПС України НАН України, 2002. – 376 с.
6. Месель-Веселяк В. Я. Приватизація і розвиток форм господарювання в АПК // Економіка АПК. – 1997. - №10. – С. 3-8.
7. Новаковський Л. Я. Земельна реформа і землеустрій в Україні. – К., 2001. – 138с.
8. Осипчук С.О. Сільськогосподарське землекористування України / С.О. Осипчук // Землеустрій і кадастр. – 2005. – № 3. – С. 51-71.
9. Основи аграрного підприємництва / За ред. М. Й. Маліка. – К.: Інститут аграрної економіки, 2000. – 582с.
10. Постанова Кабінету Міністрів України “Про внесення змін і доповнень до методики грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів” / Практичний посібник по реформуванню сільськогосподарських та переробних підприємств. За ред. П.Т. Саблука, В.Я. Месель-Веселяка / ІАЕ УААН. – К., 1997. – 647с.
11. Саблук П.Т. Аграрна реформа в Україні (здобутки, проблеми і шляхи їх вирішення) / Саблук П.Т., Месель-Веселяк В.Я., Федоров М.М. // Економіка АПК. – 2009. – № 12. – С.3-13.
12. Трансформація земельних відносин до ринкових умов. Матеріали одинадцятих річних зборів Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників 26-27 лютого 2009 року /П.Т. Саблук, М.М.Федоров, В.Я.Месель-Веселяк і ін. – Київ : ННЦ ІАЕ, 2009. – 115с.
13. Третяк А.М. Стан та проблеми управління земельними ресурсами в Україні / А.М. Третяк // Вісник аграрної науки. – 2000. – № 8. – С. 45-56.
14. Третяк А.М., Месель-Веселяк В.Я., Федоров М.М. та ін. Концептуальні основи удосконалення оцінки земель в Україні / А. М. Третяк, В.Я.Месель-Веселяк, М.М.Федоров та ін. //Землевпорядкування.– 2002.– № 1.– С.58-66.
- 15.Федоров М.М. Земельна реформа / М.М. Федоров, П.І. Гайдуцький, В.Я. Месель-Веселяк //Аграрна реформа в Україні.–К.:ННЦ ІАЕ, 2005.–424 с.

З М І С Т	Стор.
СЕКЦІЯ 1 СУЧАСНИЙ СТАН РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ ТА ІННОВАЦІЙНІ ШЛЯХИ ЇХ ПОКРАЩЕННЯ	5
<i>Цвей Я. П., Левченко Л. М., Тищенко М. В.</i> ЗАЛЕЖНІСТЬ РОДЮЧОСТІ ЧОРНОЗЕМУ ЗА ДОВГОТРИВАЛОГО ВНЕСЕННЯ ДОБРІВ ТА ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ В КОРОТКОРО- ТАЦІЙНІЙ СІВОЗМІНІ	5
<i>Сироватко В. О., Зайцева І. О.</i> ПОТОЧНИЙ СТАН РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ І ТЕНДЕНЦІЇ ЙОГО ТРАНСФОРМУВАННЯ	7
<i>Самохвалова В. Л., Тютюнник Н. В., Погромська Я. А.</i> ЗАХОДИ ПОКРАЩЕННЯ СТАНУ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ ЕЛЕМЕНТНОГО СКЛАДУ РОСЛИН ЗА ВПЛИВУ ФАКТОРУ ЗАБРУДНЕННЯ	10
<i>Полянчиков, С. П., Капітанська О. С., Логінова І. В.</i> УЛЬТРАЛОКАЛЬНЕ ВНЕСЕННЯ СТАРТОВИХ ДОБРІВ І ЛИСТКОВІ ПІДЖИВЛЕННЯ ЯК РЕЗЕРВ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР	17
<i>Затишняк Н. В., Крамарьов С. М., Гулін В. В.</i> ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІЧНИХ ДОБРІВ «ЖИВОРОСТ» З РІДКИМИ МІНЕРАЛЬНИМИ ДОБРІВАМИ ПРИ ВНЕСЕННІ В ҐРУНТ	30
<i>Шевченко М. С., Десятник Л. М., Швець Н. В., Шевченко С.М.</i> МІНІМІЗАЦІЯ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ ТА МОДЕРНІЗАЦІЯ АГРОФІЗИЧНОЇ ТЕОРІЇ	32
<i>Крамарьов С. М., Бандура Л. П., Хорошун К. О.</i> ПІДВИЩЕННЯ АДАПТАЦІЇ ОЗИМИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАР- СЬКИХ КУЛЬТУР ДО ВПЛИВУ НА НИХ НИЗЬКИХ ТЕМПЕРАТУР	35
<i>Чорна В. І., Ворошилова Н. В., Шипілова Д. С., Бондаренко В.Є.</i> ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РЕКУЛЬТИВАЦІЇ: ЕКОСИСТЕМНИЙ ПІДХІД	38
<i>Таджиев Мардонкул, Таджиев Карим Марданакулович, Абдимуминов Шавкат Холназарович</i> ВЛИЯНИЕ ОЗИМОЙ ПШЕНИЦЫ И МАСЛИЧНЫХ КУЛЬТУР ПРИ ПОВТОРНОМ ПОСЕВЕ НА АГРОХИМИЧЕСКИЕ СВОЙСТВА ПОЧВЫ В УСЛОВИЯХ ЮГА УЗБЕКИСТАНА	40
<i>Чорна В. І., Ананьєва Т. В.</i> УМОВИ МІГРАЦІЇ РАДІОНУКЛІДІВ ^{137}Cs і ^{90}Sr У СІЛЬСЬКОГОСПО- ДАРСЬКИХ ҐРУНТАХ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ	46

СЕКЦІЯ 2	
СИСТЕМА УДОБРЕННЯ ОЗИМИХ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР	49
Онопрієнко Д. М. ФЕРТИГАЦІЯ КУКУРУДЗИ З ВИКОРИСТАННЯМ РІДКИХ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ	49
Ващенко В. В. АДАПТИВНІСТЬ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ДО ЗМІНИ КЛІМАТУ	51
Господаренко Г. М., Любич В. В., Калантур В. В., УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СКЛАДОВИХ СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ	52
Ковпак П.В., Токмакова Л. М. СИСТЕМА УДОБРЕННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ, ЯКА ВПЛИВАЄ НА ІНТЕНСИВНІСТЬ ПРОЦЕСУ ЗАСВОЄННЯ РОСЛИНАМИ ФОСФОРУ З ҐРУНТУ ТА ДОБРІВ	55
Мірошніченко М. М., Звонар А. М., Панасенко Є. В. СОРТОВА СПЕЦИФІЧНІСТЬ ВИМОГ ЖИВЛЕННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ПІСЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ВЕГЕТАЦІЇ	58
Таджієв К. М., Абдуалимов Ш. Х. ВЛИЯНИЕ СТИМУЛЯТОРОВ РОСТА РАСТЕНИЙ УЗГУМИ И МАЪСУДА НА РОСТ, РАЗВИТИЕ И УРОЖАЙ ЗЕРНА СОРГО ПРИ ПОВТОРНОМ ПОСЕВЕ НА ЮГЕ УЗБЕКИСТАНА	65
Цвей Я. П., Мазур Г. М., Табачук О. В. БІОЛОГІЗАЦІЯ СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ У КОРОТКОРОТАЦІЙНИХ СІВОЗМІНАХ	70
Цвей Я. П., Мірошніченко М. С. ПРОДУКТИВНІСТЬ ЦУКРОВОГО БУРЯКУ ТА ЯЧМЕНЮ В КОРОТКОРОТАЦІЙНИХ СІВОЗМІНАХ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ДОБРІВ ТА ОБРОБІТКУ ҐРУНТ	73
Ткаліч Ю. І., Гончар Н. В., Маслак Р. Г. ПРОДУКТИВНІСТЬ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД ІНКРУСТАЦІЇ НАСІННЯ РІЗНИМИ ДОЗАМИ ПРЕПАРАТІВ ВІМПЕЛ-К, ВІМПЕЛ-К2, НИВА-ПЭГ ТА НИВА-ПЭГ МАКСІ	75
Ярчук І. І., Мельник Т. В. ВПЛИВ РІВНЯ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ, ПОПЕРЕДНИКІВ І КОМПЛЕКСНИХ БІОПРЕПАРАТІВ НА ЗИМОСТІЙКІСТЬ І ПРОДУКТИВНІСТЬ РОСЛИН ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ОЗИМОЇ.	78
Ярчук І. І., Позняк В. В. ВПЛИВ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ І КОМПЛЕКСНИХ РІСТ-РЕГУЛЮЮЧИХ ПРЕПАРАТІВ НА ПЕРЕЗИМІВЛЮ РОСЛИН ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	83

<p>СЕКЦІЯ 3 СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ ЯРИХ ТА ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР</p>	85
<p><i>Абдуалимов Ш. Х., Абаева Д. Н.</i> ВЛИЯНИЕ СТИМУЛЯТОРА БИОЭНЕРГИЯ-М НА УРОЖАЙ МАША ПРИ ПОЖНИВНЫХ ПОСЕВАХ</p>	85
<p><i>Господаренко Г. М., Мусієнко Л. А.</i> УРОЖАЙНІСТЬ СОЧЕВИЦІ ЗАЛЕЖНО ВІД СКЛАДОВИХ СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ</p>	90
<p>СЕКЦІЯ 4 ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР</p>	94
<p><i>Абдуалимов Ш. Х., Шамситдинов Ф. Р.</i> ВЛИЯНИЕ СТИМУЛЯТОРОВ АЛЬБИТ И ГУММИ 20 НА МАСЛИЧНОСТЬ СЕМЯН, КАЧЕСТВА ВОЛОКНА И УРОЖАЙНОСТЬ ХЛОПЧАТНИКА</p>	94
<p><i>Абдуалимов Ш. Х., Каримов Ш. А.</i> ВЛИЯНИЕ БИОСТИМУЛЯТОРА ЗАМИН-М НА ПОЯВЛЕНИЕ ВСХОДОВ И УРОЖАЙНОСТЬ ХЛОПЧАТНИКА</p>	98
<p><i>Зленко І.Б.</i> ОСОБЛИВОСТІ ҐРУНТОВИХ МІКРОБІОМІВ АГРОЦЕНОЗАХ <i>PISUM SATIVUM</i> В РІЗНИХ МОДЕЛЯХ ТЕХНОЗЕМІВ.</p>	102
<p><i>Козечко В. І., Ткаліч Є. Ю., Пришедько Н.О., Самойленко А. Р.</i> ВЛИВ ІНКРУСТАЦІЇ НАСІННЯ СОНЯШНИКУ ПРЕПАРАТАМИ КОМПАНІЇ «ДОЛИНА» НА ПОКАЗНИКИ СХОЖОСТІ ТА ЕНЕРГІЇ ПРОРОСТАННЯ</p>	105
<p><i>Мізін М. С.</i> ЕМІСІЯ СО₂ ЯК ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК СТАНУ ТЕХНОЗЕМІВ</p>	107
<p><i>Мурадян Л. В., Чорна В.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ МОНОКРЕМНІЄВОЇ КИСЛОТИ НА ІНТЕНСИВНІСТЬ РОСТОВИХ ПРОЦЕСІВ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР</p>	108
<p><i>Петрушина Г. О.</i> КОМПЛЕКСНІ СПОЛУКИ ПЕРЕХІДНИХ МЕТАЛІВ З ОРГАНІЧНИМИ НІТРОГЕНВМІСНИМИ ТА КАРБОКСИЛЬНИМИ ЛІГАНДАМИ</p>	110
<p><i>Ревтьє-Уварова А. В., Смиченко В.М.</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛОКАЛЬНОГО ВНЕСЕННЯ ДОБРІВ ЗА ВИРОЩУВАННЯ СОНЯШНИКУ</p>	112
<p><i>Готвянська А. С., Лядська . С.</i> ОТРИМАННЯ ВИСОКИХ ВРОЖАЇВ НАСІННЯ ЦИБУЛІ РІПЧАСТОЇ ЗА УМОВ РЕСУРСООЩАДНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ</p>	115

Горова А. І., Шкарупа В.М. ГУМІНОВІ РЕЧОВИНИ ЯК МОДИФІКАТОРИ ХІМІЧНОГО ТА РАДІАЦІЙНОГО МУТАГЕНЕЗУ	117
Степченко Л. М., Платонова Т.С. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ГУМІНОВИХ ПРЕПАРАТІВ У РОСЛИННИЦТВІ	120
Харитонов Н.Н., Пашова В.Т., Бандура Л.П., Лемшико С.Н. АНАЛИЗ ПОДХОДОВ К ОЦЕНКЕ И РЕГУЛИРОВАНИЮ СОДЕРЖАНИЯ НИТРАТОВ В ПЛОДООВОЩНОЙ ПРОДУКЦИИ	121
Чорна В. І., Ворошилова Н. В., Доценко Л. В. АКУМУЛЯЦІЯ МЕРКУРІУ В РОСЛИННІЙ ПРОДУКЦІЇ	124
Шевченко М.С., Шевченко О.М., Деревенець-Шевченко К.А., Швець Н.В. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПОДОЛАННЯ ЗАБРУДНЕННЯ ЕКОСИСТЕМ ВНАСЛІДОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	126
Ярощук І. Е., Ярощук Т. А. ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ВОЛОГОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИ ВИРОЩУВАННІ БАГАТОРІЧНИХ КУЛЬТУР	128
Гамаюнова В.В., Кудріна В.С. ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОНЯШНИКА ПІД ВПЛИВОМ ПОЗАКОРЕНЕВИХ ПІДЖИВЛЕНЬ СУЧАСНИМИ БІОПРЕПАРАТАМИ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	137
Chernykh S. A., Lemishko S. M., Berezan I. S. STRATEGY FOR PROTECTION OF GRAIN STOCKS DURING STORAGE UNDER A WARM WINTER PERIOD	150
Шевченко С.М., Хейлик Д.К., Шевченко О.М. ФОРМУВАННЯ ЗАБУР'ЯНЕНОСТІ ПОСІВІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ТА ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ ЇЇ КОНТРОЛЮВАННЯ	154
Ситник С. А. КОЕФІЦІЄНТ БІОЛОГІЧНОЇ АКУМУЛЯЦІЇ МЕТАЛІЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ НАДЗЕМНОЮ ФІТОМАСОЮ РОБІНІЄВИХ ДЕРЕВОСТАНІВ У ПІВНІЧНОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ	155
О.І. Циліурік ВПЛИВ СИСТЕМИ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ ТА УДОБРЕННЯ НА УРОЖАЙНІСТЬ ПАРОВОЇ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	157
Гирка А.Д., Ткаліч І.Д., Сидоренко Ю.Я., Бочевар О.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ДОБРИВ ГУМІКОР, ГУМІСОЛ-ПЛЮС 03 КУКУРУДЗА, ГУМІПАС, ГУМІАМ 02 У ПОСІВАХ КУКУРУДЗИ	167
В.В. Гамаюнова, Т.В. Касаткіна, Т.В. Бакланова ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ЗА ОПТИМІЗАЦІЇ ЖИВЛЕННЯ СУЧАСНИМИ	171

БІОПРЕПАРАТАМИ В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ	
<i>Крамарьов О.С., Крамарьов С.М., Бандура Л.П.</i> ЕКОНОМІЧНЕ СТИМУЛЮВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ	182
<i>Артеменко С. Ф.</i> ПРОДУКТИВНІСТЬ ОЗИМОГО ЯЧМЕНЮ ПІСЛЯ СОЇ, ЯК ПОПЕРЕДНИКА ТА СПОСОБУ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ І СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ В СІВОЗМІНАХ КОРОТКОЇ РОТАЦІЇ	189
<i>Цуркан К. П.</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ГОЛЛАНДСЬКОГО РЕГУЛЯТОРА РОСТУ «КРОПМАКС» В ПОСІВАХ ЗЕРНОВИХ КОЛОСОВИХ КУЛЬТУР	195
<i>Бандура Л.П., Сопельняк Т.Ю. ,</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАХИСТУ СУНИЦІ ВІД СУНИЧНОГО КЛІЩА	199
<i>Бандура Л.П., Петренко А.І.</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ ФУНГІЦИДІВ ПРОТИ ЗБУДНИКІВ ХВОРОБ ВИНОГРАДУ	201
ЗМІСТ	204
<i>Резолюція конференції</i>	211